

Fågeltornskampen 2022

Hångersudde Hornborgasjön i Västergötland kom 2:a med 107 arter. Foto: Foto:Edvin Klein

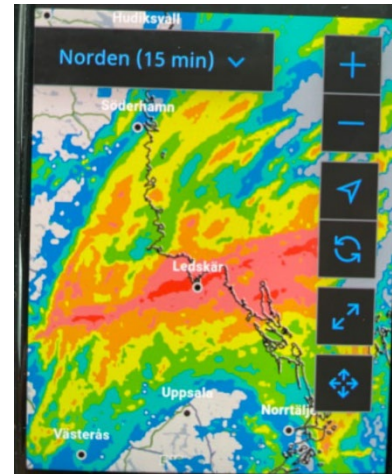
Efter två års uppehåll blev återigen dags för Fågeltornskampen, "The Battle of Towers" som våra finländska vänner kallar evenemanget. Efter att BirdLife Sverige inbjudits och utmanats av vår finländska BirdLife partner för ett antal år sedan har också BirdLife i Danmark (Dansk Ornitologisk Förening) tillkommit som deltagare. BirdLife Finland har sedan dess i stort sett dominerat och vunnit förutom senast 2019 då fågeltornet i Södra lunden, Ottenby, vid Ölands södra udde tog hem segern.

Under åtta timmar, från i stort sett soluppgång till klockan ett på dagen, gäller det att hitta så många fågelarter som möjligt från det tävlande fågeltornet. Jodå, det brukar gå att samla in en rad lite ovanligare arter i spaningen men varefter timmar går upptäcker man ofta att någon eller några av de allra vanligaste arterna saknas. Då stiger paniken – ingen skata, ingen korp, ingen talgoxe! Då behövs verkligen kännedom om fågellokaler och fåglarnas omgivning. Dessvärre hjälper det inte alla gånger och det är då man upptäcker att det inte bara är att hitta en vanlig fågelart så där på beställning. Det är lite av själva tjusningen i Fågeltornskampen.

Om själva Fågeltornskampen har en mer lekfull del så finns det ytterligare och viktigare dimensioner; sprida kunskap om arter och dess förekomst, miljö- och fågelskyddsaspekter och det finns en möjlighet att värva medlemmar till de regionala föreningar och fågelklubbar som bildar stommen i BirdLife Sverige. BirdLife Sverige som i sin tur är en del av BirdLife International som bedriver fågelskyddsarbete mer än 115 olika medlemsländer.

Fågeltornskampen i Sverige

Nytt för året var att en app introducerades som gjorde att vi inom BirdLife Sverige kunde följa resultatet i realtid, alltså se hur kampen utvecklades under dagen. Redan tidigt förstod man att Ledskärs skulle komma att finnas med bland topp-tornen. Hela 58 arter efter ungefär en timmes tornskådning men därefter tappade Ledskår farten. En bifogad väderkarta förklarade inbromsningen.

Hånger vid Hornborgasjön "ryckte" sedan tillsammans med Stockviken på Gotland och det blev till slut en tvekamp mellan dessa två torn. Hånger, som kanske inte fanns med bland förhandsfavoriterna fick till slut ge sig för Stockviken. Stockviken som även vunnit tidigare och nästan alltid funnits med i toppstriden, gick således segrande ur Fågeltornskampen 2022. Stort grattis!

Leonardsbergs fågeltorn kom 3:a med 98 arter. Foto: Robert Petersen

Väder och vind

Tegelsmorasjön Uppland, Tierp

Vädret spelar givetvis en stor roll, som för Ledskår ovan, eftersom landet är långt ger det givetvis olika förutsättningar under de åtta timmarnas kamp. Mest regn och regnskurar verkar

förekommit mellersta Sverige, alltså Svealand och Södra Norrland. Några av våra nordligaste deltagare i Jämtland hade det förmodligen tuffast ändå:

Tullingsås, Strömsund: *"Tyvärr blåste det en iskall byig nordvästlig pinande vind rakt in i fågeltornet. Inga speciella fågelarter obsade."*

Tysjöarna: *"Direkt när vi kom dit till tornet hade vi 1 st. ringand, 2 st. svartsnäppor och 3 st. salskrakar. Alla var lyriska över starten på dagen, trots att vädret inte var det bästa. Rätt så blåsig och kallt. Ibland kom det små snöhagelskurar. När solen kom fram några gånger så avtog vinden och då kändes det genast skönare."*

Luckor listorna bland de vanliga arterna!

Flera av de deltagande tornen i södra Sverige vittnar om att det var svårt att hitta "givna" fågelarter till listan.

Labro fågeltorn: *"Växlande väder med en del regn till och från. Bitvis kändes det trögt så vi är nöjda med 84 arter även om det alltid finns några arter man "borde" fått in. Kul med röda gladan som kom nära tornet."*

Munkahusviken: *"Mycket trevligt och det triggas till att idag ska vi verkligen få till det. Men sedan saknade vi flera arter som normalt ses och då blir inte förväntningarna på topp."*

VBOF:arna – Munkahusviken Blekinge, Karlshamn

Hornborgasjöns fältstation: *"Inledningsvis grått och mulet, sedan uppklarande, men hela tiden onödigt blåsig, vilket gjorde det svårt/omöjligt för oss att dra in små tättingar som hämpling, blåmes och ärtsångare, trots att de fanns i närheten. Så lite sämre resultat än vanligt för detta torn."*

Södra Lundtornet, Ottenby: *"Disig morgon med måttlig vind med ett uppklarnande framåt 11.00 och ökande till frisk vind. Tyvärr en dag helt utan inflöde av tättingar från söder. Lite stolpe ut med vit stork, brun glada och röd glada över Lunden som inte kunde ses för att träden skymde. Sommargylling utom hörhåll på grund av ökande vind. Ottenbys stolthet, rödhake, fick vi in en halvtimme innan klockan ett. Gärdsmyg, järnsparv, grönfink, kungsfågel med flera vanliga arter visade sig inte. Men vi hade trevligt ändå och tiden gick alldeles för fort."*

Södrallundtornet Öland. Foto: Kajsa Grebäck

Som en saga i Leonardsberg och besviken suck över ringtrast i Västra Marsjön

Leonardsberg: *"Tunga moln, regnskurar och stundtals kraftiga vindpustar präglade stora delar av dagen. Det gällde att passa på att leta arter i uppehållen mellan skurar och vindbyar. Inledningen på morgonen dock lugn och kampvänlig vilket gav en liten boost på artlistan. Likaså sista timmen när en reva i himlen öppnade upp sig och solen sken över oss, varpå en vit stork också passade på att ta termik och flyga ett varv. Ett avslut som taget ur en saga! Rördrom, stjärtand, myrspov, småspov, ängshök, röd glada och backsvala blev ytterligare några roliga arter som siktades under dagen."*

Västra Marsjön: *"Dagen började med blåst och slutade med blåst. Kvalité över kvantitet var det verkligen som gällde idag. Få fåglar i rörelse hela dagen, t. ex behövde talgoxe tubas in för att säkras. Den kraftiga blåsten från väst gjorde listan med tättingar lätträknad, men förde å andra sidan med sig flera för lokalen ovanliga arter. En lärkfalk gjorde att vi passerade 80 arter med ca 10 minuter till godo, vilket under dagen växte fram som någon form av mål. Stark kämpaglöd i*

tornet hela dagen och det märktes framförallt när en besviken suck gick genom tornet när den utropade koltrasten istället visade sig vara dagens andra ringtrast."

Fåglarna

Några nyanlända näktergalar (4), tornseglare (2), trädgårdssångare (3) men ingen törnskata noterades vid något torn. Liksom det brukar sågs några rariteter. Amerikansk kricka och ringand är förmodligen nya för Fågeltornskampen och en vitnäbbad islom samt storlabb är förmodligen också nya. Frisk västvind hjälpte väl till. Stäpphök, brandkronad kungsfågel, fjällpipare och kanske är det lite anmärkningsvärt att fjällvråk bara noterades vid ett fågeltorn. Talgoxen, som dominerar "Vinterfåglar Inpå Knuten", får finna sig i att få ringduva, sädesärla, gräsand, ladusvala och kråka framför sig.

Hela listan finns sist i rapporten och omfattar 201 arter. Listan är lite intressant; exempelvis att trana sågs vid 70 av tornen. Man förstår att arten ökat rejält de sista 50 åren och att den blir mindre och mindre kräsen vad gäller häckningsmiljöer. Fenologiskt verkar ordningen återställd, åtminstone 2022, om man ser till 5-10 år närmast före med en del extremt tidiga ankomstdatum.

Landskampen då?

Med närmare 300 deltagande fågeltorn är våra finländska vänner svåra slå, så även detta år. Virolahti Vilkkiläntura, ett ny byggt torn vid kusten nära till Rysslands gräns fick ihop hela 113 arter. Därefter med 112 arter Pyhäjoki Parhalahti söder om Uleåborg som ligger ganska långt norrut i Bottenviken i höjd med Piteå. Undrar om vi hade kunnat matcha det resultatet om vi hade haft några deltagande torn efter vår Bottenvikskust. Tilläggas kan att ytterligare 9 torn i Finland lyckades samla 100 eller fler arter och samtliga av dessa låg efter kusten. Bästa inlandslokal fick ihop 95 arter och det matchade ju Hånger vid Hornborgasjön med bred marginal.

Danmark då? Nja, som vanligt hamnade man lite på efterkälken med bästa torn på 95 arter vid Gulstavs mose på Fyn följt av "Verdens ende" Skagen på Nordjyllands spets 88 arter. Detta med 17 deltagande fågeltorn.

Många deltagare trots vädret!

Fågeltornskampen lockade över tusen deltagare till de runt 80 fågeltorn som kom till start. Ett stort tack till alla som kämpat i "motvind och regn" eller kanske med lite bättre väderförutsättningar! Nu ser vi fram emot Fågeltornskampen 2023!

Gråmulet i Asköviken
Foto: Johan Karlsson

Artlista

Antal lag och art	49 Björktrast	24 Dubbeltrast
78 Ringduva	49 Gulärta	23 Ljungpipare
78 Sadesärta	48 Knölsvan	23 Rödröm
78 Gräsand	48 Sånglärka	23 Småskrake
77 Ladusvala	47 Skäggdopping	23 Gök
77 Kråka	47 Havsörn	21 Rödstjärt
75 Talgoxe	47 Snatterand	21 Silvertärna
74 Grågås	46 Buskskvätta	20 Nötskrika
73 Blåmes	46 Tornfalk	20 Silltrut
73 Fiskmå	44 Svartvit flugsnappare	20 Spillkråka
72 Stare	44 Skogsduva	19 Göktyta
72 Lövsångare	42 Sparvhök	18 Rösångare
72 Sävsparv	42 Steglits	18 Fasan
71 Skrattnås	42 Gulsparv	17 Dvärgmå
71 Gråtrut	42 Trädpiplärka	17 Stenknäck
71 Bofink	42 Grönfink	16 Gravand
71 Knipa	42 Havstrut	15 Årta
70 Trana	41 Drillsnäppa	13 Trädskrypare
69 Tofsvipa	41 Skogssnäppa	13 Entita
69 Kaja	40 Stenskvätta	13 Svarthakedopping
68 Koltrast	40 Bläsand	13 Törnsångare
67 Brun kärrhök	39 Brushane	13 Ejder
66 Grönbena	38 Vitkindad gås	13 Järnsparv
65 Kricka	36 Backsvala	13 Smålom
65 Kanadagås	36 Nötväcka	13 Brunand
63 Korp	34 Ärtsångare	12 Större strandpipare
63 Ormvråk	34 Sävsångare	12 Kungsfågel
62 Gluttsnäppa	34 Gärdsmyg	12 Stjärtand
61 Ängspiplärka	33 Tamduva	12 Grönsångare
61 Häger	30 Grönsiska	11 Gråsparv
61 Fisktärna	30 Gröngöling	11 Svarttärna
59 Skata	29 Glada	11 Grå flugsnappare
59 Storskarv	29 Skedand	11 Råka
58 Hussvala	29 Strandskata	11 Gråhakedopping
58 Enkelbeckasin	29 Småspov	10 Bläsgås
56 Större hackspett	28 Lärkfalk	9 Skäggmes
55 Fiskgjuse	28 Hämping	9 Pilgrimsfalk
54 Vigg	27 Storspov	9 Duvhök
54 Sångsvan	27 Pilfink	9 Salskrake
53 Storskrake	26 Storlom	9 Domherre
53 Taltrast	26 Vattenrall	8 Sjöorre
52 Rödbena	25 Rödvingetrast	8 Svärta
52 Rödhake	25 Gransångare	8 Stjärtmes
51 Svarthätta	24 Svartsnäppa	7 Ringtrast
50 Sothöna	24 Mindre strandpipare	7 Stenfalk

7 Mosnäppa	3 Sillgrissla	1 Halsbandsflugsnappare
7 Skräntärna	3 Tordmule	1 Morkulla
7 Svartmes	3 Trädlärka	1 Lappuggla
7 Ägretthäger	3 Småtärna	1 Rödstrupig piplärka
7 Mindre korsnäbb	3 Trädgårdssångare	1 Fältpiplärka
6 Kärrsnäppa	2 Småfläckig sumphöna	1 Turkduva
6 Gråsiska	2 Svarthalsad dopping	1 Nötkråka
6 Mindre hackspett	2 Gräshoppsångare	1 Prutgås
6 Rörhöna	2 Vit stork	1 Kustpipare
6 Labb	2 Vassångare	1 Kattuggla
5 Brunglada	2 Forsärla	1 Blåhake
5 Spetsbergsgås	2 Tornseglare	1 Ängshök
5 Bergfink	2 Rödspov	1 Kungsfiskare
5 Smådopping	2 Sädgås	1 Brandkronad kungsfågel
5 Bergand	2 Kustsnäppa	1 Fjällpipare
5 Kentsk tärna	2 Dvärgbeckasin	1 Amerikansk kricka
5 Orre	2 Trastsångare	1 Storlabb
4 Myrspov	2 Havsula	1 Vitnäbbad islom
4 Skärfläcka	2 Rapphöna	1 Ringand
4 Blå kärrhök	2 Skärpiplärka	1 Stäpphök
4 Näktergal	1 Gråspett	1 Svarthakad buskskvätta
3 Fjällgås	1 Fjällvråk	1 Tobisgrissla
3 Tofsmes	1 Kungsörn	

Tack för i år!

Kajsa Grebäck, Anders Lundqvist och Stina Rigbäck

